

Garis Lurus (Tingkatan 4)

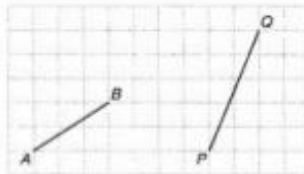
Kecerunan Garis Lurus

Dalam rajah yang diberi, x ialah jarak mengufuk dan y ialah jarak mencancang.

$$\text{Kecerunan garis } PQ = \frac{y}{x} = \tan \theta$$

CONTOH 1

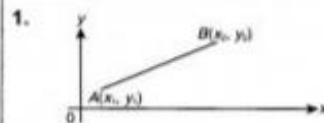
Tentukan jarak mencancang dan jarak mengufuk bagi setiap garis. Seterusnya, cari kecerunannya.

Penyelesaian

Bagi garis AB :
 Jarak mencancang = 2 unit
 Jarak mengufuk = 3 unit
 Kecerunan = $\frac{2}{3}$

Bagi garis PQ :
 Jarak mencancang = 5 unit
 Jarak mengufuk = 2 unit
 Kecerunan = $\frac{5}{2}$

Kecerunan Garis Lurus dalam Koordinat Cartesian

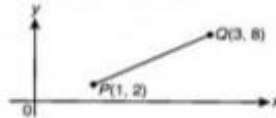

Kecerunan garis lurus yang melalui $A(x_1, y_1)$ dan $B(x_2, y_2)$ ialah $m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$.

2. Semakin curam suatu garis lurus, semakin besar nilai mutlak kecerunannya.

3. Jenis garis lurus dan kecerunannya:

CONTOH 2

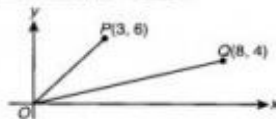
Cari kecerunan garis PQ .

Penyelesaian

$$\begin{aligned} \text{Kecerunan garis } PQ &= \frac{8 - 2}{3 - 1} \\ &= \frac{6}{2} \\ &= 3 \end{aligned}$$

KAEDAH ALTERNATIF

$$\begin{aligned} \text{Kecerunan garis } PQ &= \frac{2 - 8}{1 - 3} \\ &= \frac{-6}{-2} \\ &= 3 \end{aligned}$$

CONTOH 3

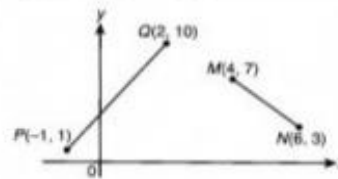
Cari kecerunan garis OP dan OQ .
Kemudian, nyatakan garis lurus yang lebih curam.

Penyelesaian

$$\begin{aligned} \text{Kecerunan garis } OP &= \frac{6 - 0}{3 - 0} \\ &= 2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Kecerunan garis } OQ &= \frac{4 - 0}{8 - 0} \\ &= \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Kecerunan garis OP lebih besar daripada kecerunan garis OQ .
Jadi, garis OP lebih curam daripada garis OQ .

CONTOH 4

Cari kecerunan

- (a) garis PQ ,
(b) garis MN .

Penyelesaian

$$\begin{aligned} \text{(a) Kecerunan garis } PQ &= \frac{10 - 1}{2 - (-1)} \\ &= \frac{9}{3} \\ &= 3 \end{aligned}$$

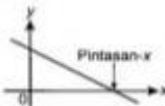
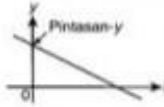
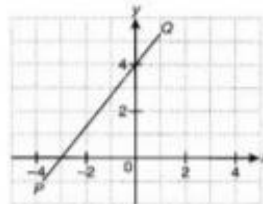
$$\begin{aligned} \text{(b) Kecerunan garis } MN &= \frac{7 - 3}{4 - 6} \\ &= \frac{4}{-2} \\ &= -2 \end{aligned}$$

TIP PEPERIKSAAN

- (a) Bila kecerunan adalah positif, garis itu bercondong ke atas sebelah kanan. $m > 0$
- (b) Bila kecerunan adalah negatif, garis itu bercondong ke bawah sebelah kanan. $m < 0$
- (c) Bila kecerunan adalah sifar, garis itu selari dengan paksi-x. $m = 0$
- (d) Bila kecerunan adalah tidak tertakrif, garis itu selari dengan paksi-y. m adalah tidak tertakrif

Pintasan

1. Pintasan bagi satu garis lurus ialah titik pada paksi yang dilalui oleh garis lurus itu.
2. **Pintasan-x** bagi satu garis lurus ialah koordinat-x bagi titik di mana garis lurus itu memotong paksi-x.
3. **Pintasan-y** bagi satu garis lurus ialah koordinat-y bagi titik di mana garis lurus itu memotong paksi-y.
4. Kecerunan garis lurus $= -\frac{\text{pintasan-y}}{\text{pintasan-x}}$

CONTOH 5

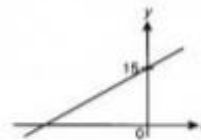
Cari pintasan-x dan pintasan-y bagi garis PQ . Seterusnya, nyatakan kecerunan garis PQ .

Penyelesaian

$$\text{Pintasan-x} = -3$$

$$\text{Pintasan-y} = 4$$

$$\begin{aligned} \text{Kecerunan} &= -\frac{\text{pintasan-y}}{\text{pintasan-x}} \\ &= -\frac{4}{(-3)} \\ &= \frac{4}{3} \end{aligned}$$

CONTOH 6

Dalam rajah di atas, kecerunan garis lurus ialah $\frac{3}{4}$. Cari pintasan-x bagi garis itu.

Penyelesaian

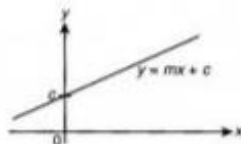
$$-\frac{\text{pintasan-y}}{\text{pintasan-x}} = \frac{3}{4}$$

$$-\frac{15}{\text{pintasan-x}} = \frac{3}{4}$$

$$\begin{aligned} \text{pintasan-x} &= -15 \times \frac{4}{3} \\ &= -20 \end{aligned}$$

Persamaan Garis Lurus

1. Persamaan garis lurus boleh diungkap dalam bentuk $y = mx + c$, di mana m ialah kecerunan garis dan c ialah pintasan-y bagi garis itu.

2. Persamaan garis lurus dapat dibentuk jika diberi:
- kecerunan dan pintasan-y; atau
  - kecerunan dan koordinat satu titik; atau
  - koordinat dua titik pada garis itu.
3. Titik persilangan dua garis lurus ialah titik yang memuaskan kedua-dua garis lurus itu.

CONTOH 7

Tentukan kecerunan dan pintasan-y bagi setiap garis lurus di bawah.

- $y = -2x + 5$
- $2x + 3y = 9$

Penyelesaian

- $y = -2x + 5$
Kecerunan = -2
Pintasan-y = 5
- $2x + 3y = 9$
 $3y = -2x + 9$
 $y = -\frac{2}{3}x + 3$
Kecerunan = $-\frac{2}{3}$
Pintasan-y = 3

Berhati-hati

Dalam persamaan $3y = -2x + 9$, kecerunannya bukan -2 .
Persamaan mesti diungkapkan dalam bentuk $y = mx + c$.

CONTOH 8

Cari persamaan garis di mana kecerunan ialah 3 dan pintasan-y ialah 4.

Penyelesaian

Biar persamaan menjadi $y = mx + c$.
 $\therefore m = 3$ dan $c = 4$.
Persamaan itu ialah $y = 3x + 4$.

CONTOH 9

Cari persamaan garis yang

- melalui titik $(1, 5)$ dan mempunyai kecerunan 4,
- melalui titik-titik $(0, 3)$ dan $(2, 13)$,
- melalui titik-titik $(-1, 8)$ dan $(1, 2)$.

Penyelesaian

- Biar persamaan menjadi $y = mx + c$.
Diberi $m = 4$, jadi $y = 4x + c$.
Gantikan $(1, 5)$ dalam persamaan.
 $5 = 4(1) + c$
 $c = 5 - 4$
 $= 1$
 $\therefore y = 4x + 1$

(b) Biar persamaan menjadi $y = mx + c$.

$$m = \frac{13 - 3}{2 - 0}$$

$$= 5$$

$$c = \text{pintasan-}y$$

$$= 3$$

$$\therefore y = 5x + 3$$

(c) Biar persamaan menjadi $y = mx + c$.

$$m = \frac{2 - 8}{1 - (-1)}$$

$$= -3$$

$$\text{Jadi, } y = -3x + c$$

Gantikan $(-1, 8)$ dalam persamaan.

$$8 = -3(-1) + c$$

$$c = 8 - 3$$

$$= 5$$

$$\therefore y = -3x + 5$$

KAEDAH ALTERNATIF

Anda boleh juga gantikan $(1, 2)$ dalam persamaan $y = -3x + c$ untuk mencari c .

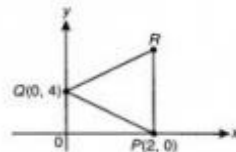
$$2 = -3(1) + c$$

$$c = 2 + 3$$

$$= 5$$

$$\therefore y = -3x + 5$$

CONTOH 10

Dalam rajah di atas, titik-titik P dan Q masing-masing terletak pada paksi- x dan paksi- y . Diberi garis PR adalah selari dengan paksi- y , cari persamaan bagi

(a) garis PQ ,

(b) garis PR .

Penyelesaian

(a) Biar persamaan menjadi $y = mx + c$.

$$m = \frac{4 - 0}{0 - 2}$$

$$= -2$$

$$c = 4$$

$$\therefore y = -2x + 4$$

KAEDAH ALTERNATIF

$$m = -\frac{\text{pintasan-}y}{\text{pintasan-}x}$$

$$= -\frac{4}{2}$$

$$= -2$$

(b) Garis PR selari dengan paksi- y .

Koordinat- x bagi garis itu ialah 2.

$\therefore$ Persamaan garis PR ialah $x = 2$.

CONTOH 11

Cari titik persilangan bagi garis lurus yang berikut.

$$y = 3x + 2$$

$$y = -2x + 12$$

Penyelesaian

$$y = 3x + 2 \dots\dots\dots ①$$

$$y = -2x + 12 \dots\dots\dots ②$$

$$① - ②: 0 = 5x - 10$$

$$5x = 10$$

$$x = 2 \dots\dots\dots ③$$

Gantikan ③ dalam ①.

$$y = 3(2) + 2$$

$$= 8$$

$\therefore$ Titik persilangan = $(2, 8)$

TIP PEPERIKSAAN

Kita juga boleh lukis graf bagi dua garis lurus itu untuk mencari titik persilangan.

Garis Selari

1. Dua garis lurus adalah selari jika dan hanya jika mereka mempunyai **kecerunan yang sama**.
2. Apabila dua garis lurus adalah selari, mereka tidak akan bertemu.

CONTOH 12

Tentukan sama ada garis lurus dengan persamaan $y = 3x - 5$ dan $2y - 6x = 7$ adalah selari.

Penyelesaian

$$y = 3x - 5 \Rightarrow \text{kecerunan} = 3$$

$$2y - 6x = 7$$

$$2y = 6x + 7$$

$$y = 3x + \frac{7}{2} \Rightarrow \text{kecerunan} = 3$$

Kecerunan adalah sama, maka garis lurus itu adalah selari.

CONTOH 13

Garis lurus dengan persamaan $2y = 3x - 5$ dan $4y - kx = 8$ adalah selari. Cari nilai k .

Penyelesaian

$$2y = 3x - 5$$

$$y = \frac{3}{2}x - \frac{5}{2} \Rightarrow m = \frac{3}{2}$$

$$4y - kx = 8$$

$$4y = kx + 8$$

$$y = \frac{k}{4}x + 2 \Rightarrow m = \frac{k}{4}$$

$$\text{Jadi, } \frac{k}{4} = \frac{3}{2}$$

$$k = 4 \times \frac{3}{2} \\ = 6$$

CONTOH 14

Cari persamaan bagi garis lurus yang melalui $(-3, 1)$ dan selari dengan $3x - y = 4$.

Penyelesaian

$$3x - y = 4$$

$$y = 3x - 4 \Rightarrow m = 3$$

Biar persamaan menjadi $y = mx + c$.

Gantikan $(-3, 1)$ dalam $y = 3x + c$.

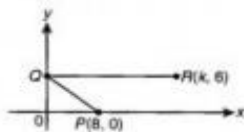
$$1 = 3(-3) + c$$

$$c = 1 + 9$$

$$= 10$$

$$\therefore y = 3x + 10$$

1.

Dalam rajah yang diberi, QR

$= 2PQ$. Cari

(a) nilai k ,

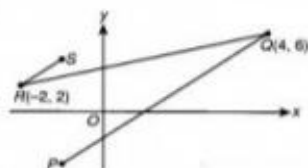
(b) kecerunan garis lurus PQ .

Penyelesaian

$$\begin{aligned}
 \text{(a) } PQ^2 &= 6^2 + 8^2 \leftarrow Q(0, 6) \\
 PQ &= \sqrt{100} \\
 &= 10 \\
 k &= QR \\
 &= 2PQ \\
 &= 2(10) \\
 &= 20
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{(b) Kecerunan } PQ &= \frac{0 - 6}{8 - 0} \\
 &= -\frac{3}{4}
 \end{aligned}$$

2.

Dalam rajah di atas, garis PQ adalah selari dengan garis RS . O ialah asalan. Diberi persamaan garis PQ ialah $y = 2x - 2$, cari

- pintasan- x bagi garis PQ ,
- kecerunan garis QR ,
- persamaan garis RS .

Penyelesaian

$$\begin{aligned}
 \text{(a) } y &= 2x - 2 \\
 \text{Bila } y &= 0, \quad 0 = 2x - 2 \\
 x &= 1 \\
 \therefore \text{Pintasan-}x &= 1
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{(b) Kecerunan } QR &= \frac{6 - 2}{4 - (-2)} \\
 &= \frac{4}{6} \\
 &= \frac{2}{3}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{(c) Biar persamaan garis } RS &\text{ menjadi } y = mx + c, \\
 m &= 2 \leftarrow PQ \text{ dan } RS \\
 &\text{adalah selari.} \\
 y &= 2x + c \\
 \text{Gantikan } (-2, 2) &\text{ dalam} \\
 \text{persamaan,} \\
 2 &= 2(-2) + c \\
 c &= 2 + 4 \\
 &= 6 \\
 \therefore y &= 2x + 6
 \end{aligned}$$

3. Kecerunan garis $3x - 5y = 6$ ialah

A $\frac{1}{5}$ C $\frac{5}{3}$

B $\frac{3}{5}$ D 5

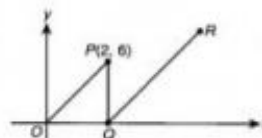
Penyelesaian

$$\begin{aligned}
 3x - 5y &= 6 \\
 5y &= 3x - 6 \\
 y &= \frac{3}{5}x - \frac{6}{5}
 \end{aligned}$$

Kecerunan = $\frac{3}{5}$

Jawapan: B

4.

Graf di atas menunjukkan OP , PQ dan QR ialah garis lurus. Diberi OP adalah selari dengan QR dan PQ adalah selari dengan paksi- y .

- Nyatakan persamaan garis PQ .
- Cari persamaan garis QR dan seterusnya, nyatakan pintasan- y bagi garis itu.

Penyelesaian

(a) Koordinat Q ialah $(2, 0)$.
 $\therefore$ Persamaan garis PQ ialah
 $x = 2$.

(b) Biar persamaan QR menjadi
 $y = mx + c$,

$$m = \frac{6 - 0}{2 - 0} \leftarrow \begin{array}{l} OP \text{ dan } QR \\ \text{adalah selari.} \end{array}$$

$$= 3$$

$$y = 3x + c$$

Gantikan $(2, 0)$ dalam persamaan.

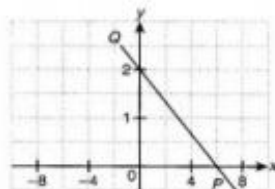
$$0 = 3(2) + c$$

$$c = -6$$

$$\therefore y = 3x - 6$$

$$\text{Pintasan-}y = -6$$

5.

Rajah di atas menunjukkan satu satah Cartesan. Cari kecerunan garis PQ .

A $-\frac{1}{3}$ C $-\frac{4}{3}$

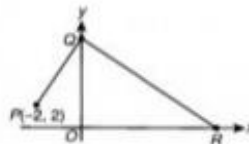
B $-\frac{3}{5}$ D -2

Penyelesaian

$$\begin{aligned} \text{Kecerunan garis } PQ &= -\frac{2}{6} \\ &= -\frac{1}{3} \end{aligned}$$

Jawapan: A

6.

Rajah di atas menunjukkan dua garis lurus, PQ dan QR , pada suatu satah Cartesan. Kecerunan PQ ialah 3 dan jarak antara Q dengan R ialah 10 unit. Cari pintasan- x bagi QR .

A 5   C 7

B 6   D 8

Penyelesaian

Biar koordinat Q menjadi $(0, k)$.

Kecerunan $PQ = 3$

$$\begin{aligned} \frac{k - 2}{0 - (-2)} &= 3 \\ k &= 3(2) + 2 \\ &= 8 \end{aligned}$$

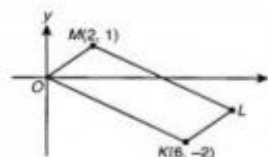
$$\begin{aligned} OR^2 &= QR^2 - OQ^2 \\ &= 10^2 - 8^2 \\ &= 36 \end{aligned}$$

$$OR = 6 \text{ unit}$$

$\therefore$ Pintasan- x bagi $QR = 6$

Jawapan: B

7.

Dalam rajah di atas, $OKLM$ ialah sebuah segiempat selari. Cari

(a) persamaan garis KL ,

(b) pintasan- x bagi garis LM .

Penyelesaian

(a) Kecerunan garis KL
= kecerunan garis OM
 $= \frac{1}{2}$

Biar persamaan garis KL menjadi $y = mx + c$. Maka
 $y = \frac{1}{2}x + c$.

Gantikan $(6, -2)$ dalam

$$y = \frac{1}{2}x + c$$

$$-2 = \frac{1}{2}(6) + c$$

$$c = -2 - 3$$

$$= -5$$

$$\therefore y = \frac{1}{2}x - 5$$

(b) Biar garis LM memotong paksi- x pada $P(n, 0)$.

Kecerunan garis PM
= kecerunan garis OK

$$\Rightarrow \frac{0 - 1}{n - 2} = \frac{-2 - 0}{6 - 0}$$

$$-6 = -2(n - 2)$$

$$2n = 4 + 6$$

$$2n = 10$$

$$n = 5$$

Pintasan- x ialah 5.

8. Cari pintasan- x bagi garis lurus

$$4x - 5y + 20 = 0.$$

A -2   C -4
B -3   D -5

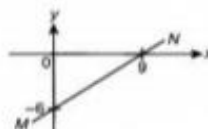
Penyelesaian

$$4x - 5y + 20 = 0$$

Pada paksi- x , $y = 0$.
 $\therefore 4x - 0 + 20 = 0$
 $4x = -20$
 $x = -5$

Jawapan: D

9.

Dalam rajah di atas, MN ialah garis lurus. Apakah kecerunan bagi garis MN ?

- A $-\frac{2}{3}$ C $\frac{2}{3}$
B $-\frac{3}{2}$ D $\frac{3}{2}$

Penyelesaian

Kecerunan garis MN

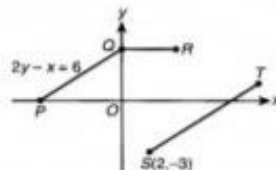
$$= -\frac{\text{pintasan-}y}{\text{pintasan-}x}$$

$$= -\frac{(-6)}{9}$$

$$= \frac{2}{3}$$

Jawapan: C

10.

Dalam rajah di atas, O ialah asalan, titik P terletak pada paksi- x dan titik Q terletak pada paksi- y . Garis QR adalah selari dengan paksi- x dan garis PQ adalah selari dengan garis ST . Persamaan PQ ialah $2y - x = 6$.

- (a) Nyatakan persamaan garis QR .
(b) Cari persamaan garis ST .

Pemfaktoran

(a) $2y - x = 6$

Bila $x = 0$, $2y - 0 = 6$
 $2y = 6$
 $y = 3$

Persamaan garis QR ialah
 $y = 3$.(b) Biar persamaan garis ST
menjadi $y = mx + c$.

$2y - x = 6$
 $y = \frac{1}{2}x + 3 \Rightarrow m = \frac{1}{2}$

Kecerunan garis PQ
= kecerunan garis ST

$\Rightarrow y = \frac{1}{2}x + c$

Gantikan $(2, -3)$ dalam

$y = \frac{1}{2}x + c$

$-3 = \frac{1}{2}(2) + c$

$c = -3 - 1$
 $= -4$

$\therefore y = \frac{1}{2}x - 4$